

**การส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
ของเกษตรกร ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร**
**Extension of Durian Production According to Good Agriculture Practices
for Farmers in Khao Kai Sub-district, Sawi District,
Chumphon Province**

สุนิสา ช่วยสุข,
นาริรัตน์ สีระสาร และ บำเพ็ญ เขียวหวาน
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
**Sunisa Chuaysuk ,
Nareerut Seerasarn and Bumpen Keowan**
Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: meaw_daw_180435@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพสังคมและเศรษฐกิจ (2) สภาพการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (3) ความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (5) แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรปี 2563/64 จำนวน 359 ราย กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโร่ ยามาเน่ ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 190 ราย โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับ

ผลการวิจัย พบว่า (1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 43.72 ปี พื้นที่ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 13.87 ไร่ ประสบการณ์การปลูกทุเรียนเฉลี่ย 11.30 ปี (2) เกษตรกรส่วนใหญ่มีการกำหนดระยะปลูก และปรับพื้นที่ภายในแปลง เลือกกิ่งพันธุ์ที่เป็นกิ่งกระโดง เก็บเกี่ยวผลผลิตโดยการเคาะเปลือกหรือกรีดหนาม (3) เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในระดับมากในด้านแหล่งน้ำ (4) เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องแหล่งน้ำไม่เพียงพอ ข้อเสนอแนะด้านแหล่งน้ำภาครัฐควรจัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อการผลิตภาคการเกษตร และ (5) แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียน

* วันที่รับบทความ: 31 มีนาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ: 17 เมษายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 19 เมษายน 2565

Received: March 31, 2022; Revised: April 17, 2022; Accepted: April 19, 2022

คุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ควรมีการจัด Zoning ในการเพาะปลูกพืช เพื่อป้องกัน
ภาวะพื้นที่ไม่เหมาะสม น้ำไม่เพียงพอ ผลผลิตล้มเหลว

คำสำคัญ: การผลิตทุเรียน; มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี; การส่งเสริมการเกษตร

Abstracts

The objectives of this research were to study (1) social and economic conditions, (2) the conditions of durian production according to

good agriculture practices, (3) the knowledge of durian production according to good agriculture practices, (4) problems and suggestions of durian production according to good agriculture practices. And (5) extension guidelines of durian production according to good agriculture practices.

The population consisted of 359 durian production farmers in in Khao Kai Sub-district, Sawi District, Chumphon Province who registered with the Department of Agricultural Extension in the year of 2021/22. The 190 sample size was based on Taro Yamane formula with the error value of 0.05. Structured interviews were used for data collection. Statistics used were frequency, percentage, mean, minimum, maximum, standard deviation and ranking.

The results indicated the following: (1) Most of the farmers were male with average of age 43.72 years. The average durian planting area was 13.87 rai. The average experience in durian cultivation were 11.30 years. (2) Most farmers were set planting distance and adjusting the space inside the plot, choose a branch that was a sprig. Harvesting durian produce was by tapping the bark or cutting the thorns. (3) Farmers were knowledge about durian production in accordance with good agricultural practice standards at a high level of water sources. (4) Most farmers were problems in terms of insufficient water resources. Recommendations on water resources. The government would provide sufficient water resources for agricultural production. And (5) extension guidelines for quality durian production according to good agricultural practice standards, zoning would be organized in the cultivation of crops for farmers to prevent inappropriate space conditions, not enough water, oversupply.

Keywords: Durian production; Good Agriculture Practices; Agricultural Extension

บทนำ

ทุเรียน เป็นไม้ผลยืนต้นเติบโตและให้ผลผลิตได้ดีในสภาพอากาศร้อนชื้น โดยสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (2563) พบว่า แหล่งปลูกและส่งออกทุเรียนของโลก ได้แก่ ไทย มาเลเซีย เวียดนาม อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ และไทยเป็นแหล่งผลิตอันดับ 1 ของโลก (สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า, 2563 : ออนไลน์) ในขณะเดียวกันทุเรียน เป็นสินค้าตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการส่งออกสินค้าออกไปนอกราชอาณาจักร(ฉบับที่ 91) พ.ศ.2542 ซึ่งกำหนดให้ผู้ส่งออกผลทุเรียนสดออกไปนอกราชอาณาจักร ต้องจดทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร(กระทรวงพาณิชย์, 2542 : ออนไลน์) โดยกำหนดไว้ว่าทุเรียนต้องมาจากแปลงที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) และใช้โรงคัดบรรจุที่ได้รับการรับรอง

GMP (กรมวิชาการเกษตร, 2564 : ออนไลน์) ในปี 2563 ประเทศไทยมีเนื้อที่ปลูกทุเรียน 1,069,668 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 791,165 ไร่ และส่งออกทุเรียนผลสดได้ 620,892,579 ตัน ซึ่งลดลงจากปี 2562 จำนวน 34,502,410 เนื่องจากตลาดส่งออกเป็นตลาดจีน เวียดนามและฮ่องกง (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564 : ออนไลน์) มีการชะลอตัวลงจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 แต่มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เกิดจากราคาในปี 2562 อยู่ในเกณฑ์ดี ใจให้เกษตรกรมีการบำรุงและดูแลรักษาดี (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2564 : ออนไลน์) จังหวัดที่มีการส่งออกมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี จังหวัดชุมพร และจังหวัดระยอง (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564 : ออนไลน์) จังหวัดชุมพร มีพื้นที่ปลูกทุเรียนมากที่สุดในภาคใต้ มีพื้นที่ยืนต้น 237,641 ไร่ และพื้นที่ให้ผลผลิตแล้ว 196,158 ไร่ มีผลผลิต 315,552 ตัน เฉลี่ยไร่ละ 1,609 ตัน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564) อำเภอสวีมีพื้นที่ปลูกทุเรียนมากที่สุดในจังหวัดชุมพร โดย ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร มีพื้นที่ปลูกทุเรียนในปี 2563 จำนวน 15,856 ไร่ พื้นที่ให้ผลผลิต 14,415 ไร่ จากเดิมเนื้อที่ปลูกทุเรียนในปี 2562 พื้นที่ปลูก 14,553 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 13,702 ไร่ (สำนักงานเกษตรอำเภอสวี, 2564 : 34) ทั้งนี้ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาเกษตรกรในตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร มีแนวโน้มปลูกทุเรียนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการผลิตทุเรียนส่งออก หากเกษตรกรยังผลิตทุเรียนด้อยคุณภาพ และไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP อาจถูกกีดกันทางการค้า ทำให้ สำนักงานเกษตรอำเภอสวี จังหวัดชุมพร เข้าไปส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้เกษตรกรผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพ และได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP แต่เกษตรกรยังขาดการผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพและขาดความรู้ในการผลิตทุเรียนอีกทั้งยังมีขั้นตอนและกระบวนการที่ควรปฏิบัติ จากเหตุผลข้างต้น จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร เพื่อให้เป็นแนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

วัตถุประสงค์การวิจัย

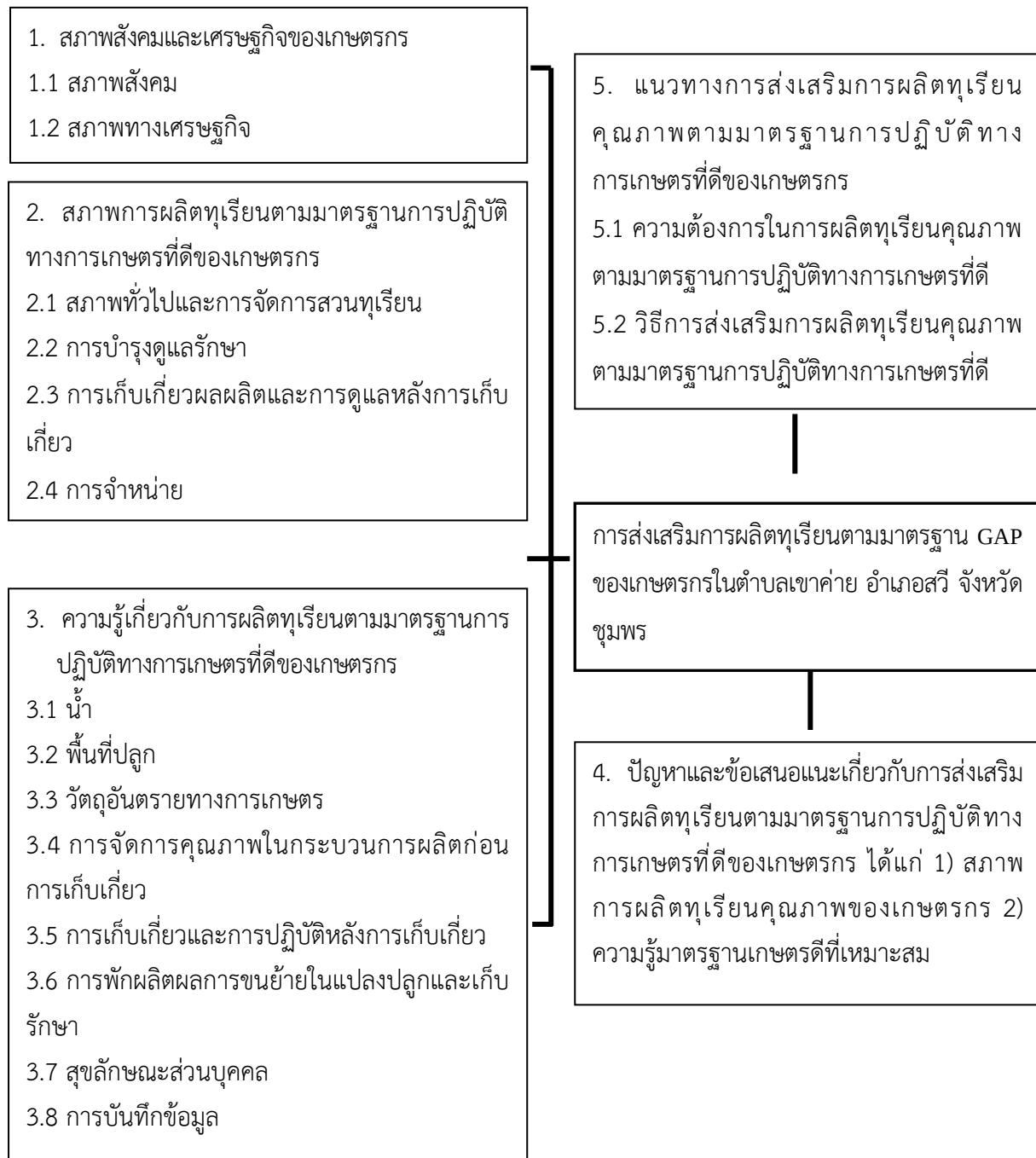
1. เพื่อศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจ
2. เพื่อศึกษาสภาพการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
3. เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
4. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
5. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ประชากรที่ใช้ศึกษาคือเกษตรกรผู้ปลูกผู้ปลูกทุเรียนในพื้นที่ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรปีการผลิต 2563/64 จำนวนรวมทั้งหมด 359 ราย กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 190 ราย สุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามสัดส่วนในแต่ละหมู่บ้านเครื่องมือการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย 5 ตอน ได้แก่ (1) สภาพสังคมและเศรษฐกิจ (2) สภาพการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (3) ความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และ (5) แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยมีค่าความเชื่อมั่นในตอนต้นที่ 4 และ 5 เท่ากับ 0.881 และ 0.894 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS โดยใช้สถิติคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ โดยนำคะแนนรวมมาหาค่าเฉลี่ยแล้วจัดอันดับตามเกณฑ์ คะแนนน้ำหนัเฉลี่ยดังนี้ 1.00 - 1.80 เท่ากับน้อยที่สุด 1.81 - 2.60 เท่ากับน้อย 2.61 - 3.40 เท่ากับปานกลาง 3.41 - 4.20 เท่ากับมาก 4.21 - 5.00 เท่ากับมากที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 43.72 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีพื้นที่ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 13.87 ไร่ มีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนเฉลี่ย 11.30 ปี มีรายได้จากการทำอาชีพในภาคการเกษตรเฉลี่ย 1,696,410.53 บาท/ปี มีต้นทุนการผลิตทุเรียน เฉลี่ย 17,737.32 บาท/ไร่ จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.55 คน

2. สภาพการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เกษตรกรทุกรายปลูกทุเรียนพันธุ์หมอนทอง เกษตรกรส่วนใหญ่มีสภาพดินที่ปลูกเป็นดินร่วน มีการกำหนดระยะปลูก(ระยะระหว่างต้น) และมีการปรับพื้นที่ภายในแปลง เลือกกิ่งพันธุ์ที่เป็นกิ่งกระโดง (ต้นพันธุ์ที่ใช้กิ่งแขนงภายในลำต้นเสียยอด) ให้น้ำด้วยระบบน้ำแบบสปริงเกอร์ การเก็บเกี่ยวผลผลิตทุเรียนเป็นการเคาะเปลือกหรือกรีดหนาม มีการตัดแต่งกิ่ง ตัดแต่งช่อดอก และตัดแต่งผล จำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง และจำหน่ายให้กับพ่อค้า/ล้ง/ผู้บริโภคที่ใช้มาตรฐาน GAP

3. ความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในระดับมากในเรื่องแหล่งน้ำ และพื้นที่ปลูก

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีปัญหาระดับปานกลางในด้านการจำหน่าย ด้านการจัดการสวนทุเรียน ด้านการป้องกันกำจัดโรค และศัตรูพืช ด้านการบำรุงดูแลรักษา ตามลำดับ และปัญหาระดับน้อยในด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิตและการดูแลหลังการเก็บเกี่ยว ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปภาพรวมระดับปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ประเด็นปัญหา	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	อันดับ
การจำหน่าย	3.23	0.939	ปานกลาง	1
การจัดการสวนทุเรียน	3.09	0.965	ปานกลาง	2
การป้องกันกำจัดโรค และศัตรูพืช	3.01	0.923	ปานกลาง	3
การบำรุงดูแลรักษา	2.80	0.863	ปานกลาง	4
การเก็บเกี่ยวผลผลิตและการดูแลหลังการเก็บเกี่ยว	2.43	0.830	น้อย	5

(1) *ปัญหาด้านการจำหน่าย* พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการจำหน่ายระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.23) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีปัญหาระดับปานกลางในประเด็น สถานการณ์โควิด-19 มีผลกระทบต่อการจำหน่ายทุเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.32) มาตรฐานการรับซื้อสินค้าของพ่อค้า/ล้ง (ค่าเฉลี่ย 3.21) และพ่อค้าคนกลาง/ล้ง กตราคา (ค่าเฉลี่ย 3.18)

(2) *ปัญหาด้านการจัดการสวนทุเรียน* พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการจัดการสวนทุเรียนระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.09) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีปัญหาระดับปานกลางในประเด็น ขาดความรู้ในการวางระบบน้ำและต้นทุนในการวางระบบน้ำสูง (ค่าเฉลี่ย 3.39) ต้นพันธุ์ด้อยคุณภาพ และราคาแพง (ค่าเฉลี่ย 3.09) และขาดความรู้การจัดการพื้นที่ก่อนปลูก (ค่าเฉลี่ย 2.79)

(3) *ปัญหาด้านการป้องกันกำจัดโรค และศัตรูพืช* พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการป้องกันกำจัดโรค และศัตรูพืช ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.01) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีปัญหาระดับปานกลางในประเด็น ขาดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดโรคพืช (ค่าเฉลี่ย 3.16) ขาดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 3.08) และขาดความรู้เรื่องการจัดการโรคแมลงศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 2.79)

(4) *ปัญหาด้านการบำรุงดูแลรักษา* พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการบำรุงดูแลรักษา ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.80) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีปัญหาระดับปานกลางในประเด็น ขาดแคลนน้ำ (ค่าเฉลี่ย 3.36) การตัดแต่งกิ่งช่อดอกและผล (ค่าเฉลี่ย 2.68) มีปัญหาระดับน้อยในประเด็น ขาดความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ย (ค่าเฉลี่ย 2.35)

(5) *ปัญหาด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิตและการดูแลหลังการเก็บเกี่ยว* พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิตและการดูแลหลังการเก็บเกี่ยว ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.43) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีปัญหาระดับปานกลางในประเด็น แรงงานและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 2.62) ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.61) และปัญหา ระดับน้อยในประเด็น ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการเก็บเกี่ยว ดัชนีการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.06)

4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีความเห็นระดับมาก ในประเด็นข้อเสนอแนะด้านนี้ ด้านการพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล ด้านวัตถุดิบทรายทางการเกษตร ด้านพื้นที่ปลูก การบันทึกข้อมูล ตามลำดับ และมีความเห็นระดับปานกลาง ในประเด็นข้อเสนอแนะด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปภาพรวมระดับความเห็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	อันดับ
น้ำ	3.94	0.763	มาก	1
การพักผลิผลการขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา	3.74	0.708	มาก	2
การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว	3.72	0.681	มาก	3
สุขลักษณะส่วนบุคคล	3.64	0.685	มาก	4
วัตถุดิบทรายทางการเกษตร	3.50	0.708	มาก	5
พื้นที่ปลูก	3.49	0.718	มาก	6
การบันทึกข้อมูล	3.41	0.939	มาก	7
การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	3.35	0.828	ปานกลาง	8

(1) ข้อเสนอแนะด้านน้ำ พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านน้ำ ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.94) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะระดับมากที่สุด ในประเด็นหน่วยงานภาครัฐ ควรจัดหาแหล่งน้ำที่สะอาดและเพียงพอต่อการผลิตภาคการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.11) ระดับมากในประเด็น ควรให้ความรู้เรื่องการวางระบบน้ำและใช้น้ำที่ปลอดภัยปนเปื้อน (ค่าเฉลี่ย 3.77)

(2) ข้อเสนอแนะด้านการพักผลิผลการขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการพักผลิผลการขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.74) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความเห็นด้วยระดับมากในประเด็น ควรทำความสะอาดผลผลิตก่อนออกจากสวน(ค่าเฉลี่ย 4.04) และ ควรมีสถานที่พักผลผลิตที่สะอาด (ค่าเฉลี่ย 3.44)

(3) ข้อเสนอแนะด้านการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.72) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความเห็นด้วยระดับมากในประเด็น เกษตรกรมีความเห็นด้วยระดับมากในประเด็น ควรให้ความรู้เรื่องการจัดการโรคและศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 3.75) และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรลงพื้นที่ให้บริการตรวจ วิเคราะห์ดินและให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 3.69)

(4) ข้อเสนอแนะด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.64) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความเห็นด้วยระดับมากในประเด็น หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนในการตรวจสอบสภาพสำหรับผู้ผลิตทุเรียนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง (ค่าเฉลี่ย 3.99) และมีความเห็นด้วยระดับปานกลาง ในประเด็นควรฝึกอบรมเรื่องการดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานหลังใช้สารเคมี (ค่าเฉลี่ย 3.29)

(5) ข้อเสนอแนะด้านวัตถุดิบทรายทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านวัตถุดิบทรายทางการเกษตร ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความเห็นด้วยระดับมากในประเด็นควรให้ความรู้เรื่องวัตถุดิบทรายทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.74) และมีความเห็นด้วยระดับปานกลางในประเด็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการลงพื้นที่สำรวจผลผลิตและแปลงปลูก (ค่าเฉลี่ย 3.26)

(6) ข้อเสนอแนะด้านพื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านพื้นที่ปลูก ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.49) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความเห็นด้วยระดับมากในประเด็น ควรให้ความรู้เรื่องการจัดการพื้นที่ก่อนปลูก (ค่าเฉลี่ย 3.56) และ หน่วยงานภาครัฐควรเข้าไปให้บริการตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในดิน (ค่าเฉลี่ย 3.43)

(7) ข้อเสนอแนะด้านการบันทึกข้อมูล พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการบันทึกข้อมูล ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.41) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความเห็นด้วยระดับมากในประเด็น ควรจดบันทึกค่าใช้จ่ายในการผลิตทั้งหมด (ค่าเฉลี่ย 3.71) และมีความเห็นด้วยระดับปานกลางในประเด็นควรจดบันทึกข้อมูลการปฏิบัติการในแปลง (ค่าเฉลี่ย 3.11)

(8) ข้อเสนอแนะด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.35) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความเห็นด้วยระดับมากในประเด็น ควรคัดแยกผลผลิตที่ด้อยคุณภาพ หรือมีการปนเปื้อนเชื้อโรคและศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 3.54) และมีความเห็นด้วยระดับปานกลาง ในประเด็นควรคัดแยกผลผลิตที่ด้อยคุณภาพหรือมีการปนเปื้อนเชื้อโรคและศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 3.16)

5.แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

5.1 ความต้องการในการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เกษตรกรมีความเห็นระดับมาก ในประเด็นความรู้ด้านสภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพ และความรู้ด้านมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สรุปภาพรวมระดับความต้องการในการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ประเด็นความรู้	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	อันดับ
สภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพ	3.77	0.592	มาก	1
มาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสม	3.48	0.516	มาก	2

(1) ความต้องการด้านสภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพ พบว่า เกษตรกรมีความต้องการด้านสภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพ ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.77) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความต้องการระดับมาก ในประเด็น ความรู้เรื่องการจำหน่าย (ค่าเฉลี่ย 4.15) ความรู้เรื่องสภาพทั่วไปและการจัดการสวนทุเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.87) ความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดโรคและศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 3.85) ความรู้เรื่องการบำรุงดูแลรักษา (ค่าเฉลี่ย 3.63) และมีความต้องการ แปลระดับปานกลาง ในประเด็นความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและการดูแลหลังการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.37)

(2) ความต้องการด้านมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสม พบว่า เกษตรกรมีความต้องการด้านมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.48) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความต้องการ ระดับมาก ในประเด็นความรู้เรื่องน้ำ (ค่าเฉลี่ย 4.10) วัตถุอันตรายทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.79) พื้นที่ปลูก และการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.58) สุขลักษณะส่วนบุคคล (ค่าเฉลี่ย 3.43) มีความต้องการระดับปานกลางในประเด็นความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.31) การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา (ค่าเฉลี่ย 3.21) และการบันทึกข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 2.83)

5.2 วิธีการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับความรู้อยู่ในระดับปานกลางจากแหล่งความรู้ที่เป็นสื่อบุคคล จากหน่วยงานภาครัฐ และเพื่อนบ้าน รองลงมา สื่อมวลชน จากอินเทอร์เน็ต เช่น Website Facebook YouTube และกลุ่ม จากการศึกษาดูงาน การสาธิต การฝึกอบรม ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปภาพรวมวิธีการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ประเด็นความรู้	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	อันดับ
บุคคล	3.23	0.656	ปานกลาง	1
มวลชน	2.95	0.617	ปานกลาง	2
กลุ่ม	2.92	0.741	ปานกลาง	3

วิธีการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้ในระดับปานกลางจากแหล่งความรู้ที่เป็นสื่อบุคคล (ค่าเฉลี่ย 3.23) จากหน่วยงานภาครัฐและเพื่อนบ้าน รองลงมา สื่อมวลชน (ค่าเฉลี่ย 2.95) จากอินเทอร์เน็ต เช่น Website Facebook YouTube และกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.92) จากการศึกษาดูงาน การสาธิต การฝึกอบรม

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1) เพศ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 57.4 เป็นเพศชาย สอดคล้องกับ พิษญา สารรักษ์ สุพัตรา ศรีสุวรรณ และสุรินทร์ นิยมางกูร (2559 : 204) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสภาพการปลูกทุเรียนของเกษตรกร ตำบลลำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 69.7 เป็นเพศชาย ซึ่งแตกต่างจากณัฐริการ์ มากท่าชะ และพวงเพ็ญ ชูรินทร์ (2564 : 5) ศึกษาการวิเคราะห์ ต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนปลูกทุเรียนของเกษตรกรหมู่ที่ 13 ตำบลนาขา อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.5 อาจเนื่องมาจาก สังคมไทยในอดีตอาชีพเกษตรกร ต้องอาศัยกำลังของเพศชาย ซึ่งแข็งแรงกว่าเพศหญิง แต่ทั้งนี้ก็ยังขึ้นอยู่กับแต่ละพื้นที่ซึ่งมีความแตกต่างกันของประชากร

2) อายุ พบว่า เกษตรกร มีอายุเฉลี่ย 43.72 ปี ซึ่งแตกต่างจากวนิดา เจริญทอง (2560 : 51) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในอำเภอนาทม จังหวัดน่าน พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนมีอายุเฉลี่ย 48.02 ปี แสดงว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุในวัยกลางคน ซึ่งเป็นวัยที่เหมาะสมแก่การทำงาน

3) มาตรฐานที่ได้รับ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 75.8 ได้รับมาตรฐาน GAP สอดคล้องกับ ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 78) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในจังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญในการผลิตตามมาตรฐาน GAP ระดับมากที่สุดในการผลิตทุเรียนคุณภาพ สอดคล้องกับ นายพีรพร พร้อมเทพ (2558 : 14) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการผลิตทุเรียนศรีสะเกษเพื่อการส่งออกไปยัง

ประเทศจีน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ผลิตตามมาตรฐาน GAP แสดงว่าเกษตรกรให้ความสำคัญกับการผลิตตามมาตรฐาน GAP

4) พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 21.46 ไร่ และมีพื้นที่ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 13.87 ไร่ ซึ่งแตกต่างจาก วนิดา เจริญทอง (2560 : 57) พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 11.51 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกทุเรียน เฉลี่ย 8.47 ไร่ แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกทุเรียนมากกว่าครึ่งของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด อาจเนื่องมาจากราคาทุเรียนค่อนข้างสูง ทำให้มีรายได้ดี

5) จำนวนแรงงานในการผลิตทุเรียน พบว่า เกษตรกรมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.55 คน จำนวนแรงงานนอกครัวเรือนเฉลี่ย 1.18 คน สอดคล้องกับ ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 99) พบว่า จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.61 คน จำนวนแรงงานนอกครัวเรือนเฉลี่ย 1.24 คน อาจเนื่องมาจากปัจจุบันมีสมาชิกในครัวเรือนค่อนข้างน้อย 1-3 คน และแรงงานออกไปทำงานนอกภาคการเกษตร

6) ประสบการณ์ในการปลูกทุเรียน พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนเฉลี่ย 11.30 ปี ซึ่งแตกต่างจาก พิชญา สารรักษ์ และคณะ (2559 : 208) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนเฉลี่ย 14.07 ปี แสดงว่าเกษตรกรมีการสืบทอดอาชีพจากบรรพบุรุษมานาน

7) รายได้รวมของครัวเรือน (บาท/ปี) พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการทำอาชีพในภาคการเกษตรเฉลี่ย 1,696,410.53 บาท มีรายได้จากการทำอาชีพนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 169,794.74 บาท ซึ่งแตกต่างจาก ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 99) พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการทำอาชีพในภาคการเกษตรเฉลี่ย 423,193.43 บาทต่อปี รายได้จากการทำอาชีพนอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 82,322.99 บาทต่อปี อาจเนื่องมาจากราคาทุเรียนในปีที่ผ่านมา(พ.ศ.2564)ราคาสูง

2. สภาพการผลิตทุเรียนตามมาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

1) พันธุ์ทุเรียนที่ปลูก พบว่า เกษตรกรทุกราย (ร้อยละ 100.0) ปลูกทุเรียนพันธุ์หมอนทอง สอดคล้องกับ วนิดา เจริญทอง (2560 : 65) พบว่า เกษตรกรทุกรายปลูกทุเรียนพันธุ์หมอนทอง สอดคล้องกับ ธวัชชัย นิมกังรัตน์ และคณะ (2560 : 83) ศึกษาการผลิตทุเรียนคุณภาพยุคใหม่เพื่อลดต้นทุนการผลิตและแก้ปัญหาการผลิตอย่างยั่งยืน พบว่า พันธุ์ทุเรียนที่ปลูกเป็นพันธุ์หมอนทอง อาจเนื่องมาจากเป็นพันธุ์ที่ตลาดต้องการสูง

2) สภาพดินที่ปลูก พบว่า เกษตรกรร้อยละ 55.3 มีสภาพดินที่ปลูกเป็นดินร่วน ซึ่งแตกต่างจาก ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 65) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 40.5 สภาพดินที่ปลูกเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ซึ่งแตกต่างจาก วนิดา เจริญทอง (2560 : 95) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 48.9 ลักษณะพื้นที่ปลูกเป็นดินร่วนปนเหนียว แสดงว่าเกษตรกรเลือกปลูกทุเรียนในสภาพดินที่มีดินร่วนผสม

3) การเตรียมพื้นที่ปลูกและการปลูก พบว่า เกษตรกรร้อยละ 88.4 มีการกำหนดระยะปลูก (ระยะระหว่างต้น) ร้อยละ 75.8 มีการปรับพื้นที่ภายในแปลง ร้อยละ 45.8 มีการทำร่องระบายน้ำ หรือการจัดทำ

ระบบให้น้ำ ร้อยละ 26.3 หลังปลูกมีการพรางแสงให้ต้นทุเรียน ร้อยละ 14.7 ปลูกทุเรียนช่วงเดือนมีนาคม – เมษายน หรือต้นฤดูฝน และร้อยละ 14.2 มีการวางแผนปลูกตามแนวทิศตะวันออกหรือทิศตะวันตก สอดคล้องกับ สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์กรมหาชน) (2564 : ออนไลน์). อธิบายการเตรียมพื้นที่ปลูก ไว้ว่า ต้องมีการปรับพื้นที่ก่อนวางผังปลูกและติดตั้งระบบน้ำ โดยต้องปรับพื้นที่ให้ราบไม่เป็นแอ่งน้ำขังได้ กำหนดระยะปลูกระหว่างต้นและแถว ปลูกแนวทิศตะวันออกหรือทิศตะวันตก การจัดวางระบบน้ำที่มีประสิทธิภาพ จะทำให้สามารถดูแลให้น้ำได้สม่ำเสมอหลังปลูกซึ่งสามารถปลูกได้ในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน

4) วิธีการปลูก พบว่า เกษตรกรร้อยละ 86.8 มีวิธีการปลูกแบบขุดหลุมปลูก สอดคล้องกับ ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 66) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 93.4 ปลูกโดยการขุดหลุมปลูก และร้อยละ 6.6 ปลูกแบบนั่งแท่นหรือยกโคก สอดคล้องกับ นางสาวธิดารัตน์ จันทรสอน (2563 : ออนไลน์) ศึกษาความคุ้มค่าของการปลูกทุเรียนหมอนทองอย่างยั่งยืนในเขตภาคใต้ตอนบน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกโดยใช้วิธีขุดหลุมปลูก อาจเนื่องมาจากการปลูกทุเรียนในสมัยเริ่มแรกยังไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและเน้นการปลูกตามแบบดั้งเดิม

5) กิ่งพันธุ์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 80.5 เลือกกิ่งพันธุ์ที่เป็นกิ่งกระโดง และ ร้อยละ 88.9 ซื้อกิ่งพันธุ์ สอดคล้องกับ ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 66) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 81.4 ซื้อต้นพันธุ์ทุเรียนมาปลูก อาจเนื่องมาจากทุเรียนพันธุ์กิ่งกระโดงเป็นพันธุ์ที่ให้ทรงพุ่มรูปร่างสวยงามตั้งแต่แรกปลูก

6) การตัดแต่งกิ่ง และช่อดอก พบว่า เกษตรกรร้อยละ 98.4 มีการตัดแต่งกิ่ง ร้อยละ 62.6 มีการตัดแต่งช่อดอก สอดคล้องกับ ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 69) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 94.2 มีการตัดแต่งกิ่ง ร้อยละ 76.6 มีการตัดแต่งช่อดอก อาจเนื่องมาจากการตัดแต่งกิ่ง และช่อดอก มีผลต่อการติดดอก ออกผล

7) การตัดแต่งผล พบว่า เกษตรกรร้อยละ 83.7 มีการตัดแต่งผล สอดคล้องกับ นางสาวศิริพร วรกุลดำรงชัย (2558 : 23-33) ศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพและการกระจายการผลิต พบว่า การตัดแต่งผลให้มีปริมาณผลเหมาะสมกับความสมบูรณ์ต้น เพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิตทุเรียน

8) ดัชนีที่ใช้วัดในการเก็บเกี่ยวผลผลิตทุเรียน พบว่า เกษตรกรมีดัชนีที่ใช้วัดในการเก็บเกี่ยวผลผลิตทุเรียนเป็นการเคาะเปลือกหรือกรีดหนาม การนับอายุ การสังเกตสีผิวและร่องหนาม สังเกตก้านผล การสังเกตรอยแยกบนพู การชิมปลิง และการปล่อยให้ผลทุเรียนร่วง (ร้อยละ 80.0, 68.4, 16.3, 54.2, 34.2, 20.0 และ 62.1 ตามลำดับ) ซึ่งแตกต่างจาก ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 70) พบว่า เกษตรกรส่วนมาก ร้อยละ 98.9 ใช้การนับอายุเป็นดัชนีที่ใช้วัดในการเก็บเกี่ยว และเกษตรกรส่วนใหญ่มากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 65.3, 58.8 และ 51.1) ใช้การเคาะเปลือกหรือกรีดหนาม สังเกตสีผิวและรอยหนาม สังเกตก้านผล ในการเก็บเกี่ยวผลผลิตตามลำดับ และมีเกษตรกรน้อยกว่าครึ่ง (ร้อยละ 32.5, 29.9, 16.1 และ 15.0) ใช้การสังเกตสีเนื้อและเมล็ด สังเกตรอยแยกบนพู ปล่อยให้ผลทุเรียนร่วง และการชิมปลิง ในการเก็บเกี่ยวผลผลิต ตามลำดับ อาจเนื่องมาจากเกษตรกรมีความสามารถในการใช้ดัชนีในการเก็บเกี่ยวแตกต่างกัน แต่ก็สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตที่มีคุณภาพได้

9) การจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรร้อยละ 93.2 มีการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวโดยไม่วางผลทุเรียนสัมผัสพื้นดินโดยตรง ซึ่งแตกต่างจาก ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 72) พบว่า เกษตรกรทุกราย มีการคัดแยกผลผลิตที่มีตำหนิหรือด้อยคุณภาพออก อาจเนื่องมาจากแหล่งรับซื้อทุเรียนรับซื้อทุเรียนหลายเกรดในสถานที่เดียวกัน

10) ช่องทางการจำหน่ายทุเรียน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 56.8 จำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง รองลงมา สอดคล้องกับ พิษญา สาระรักษ์ และคณะ (2559 : 208) พบว่า เกษตรกรจำหน่ายทุเรียนโดยมีพ่อค้ามารับซื้อที่สวน อาจเนื่องมาจากการจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลางในสวนง่ายต่อการต่อรอง และสะดวกสบายไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทางไปขาย

11) มาตรฐานที่พ่อค้า/ล้ง/ผู้บริโภคใช้ในการรับซื้อทุเรียน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 78.4 จำหน่ายให้กับพ่อค้า/ล้ง/ผู้บริโภคที่ใช้มาตรฐาน GAP สอดคล้องกับสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (2564 : ออนไลน์) ได้กำหนด กฎเกณฑ์ซึ่งเป็นไปตามหลักการที่สอดคล้องกับ GAP ตามหลักการสากล เพื่อใช้เป็นมาตรฐานการผลิตพืชในระดับฟาร์มของประเทศสำหรับพืชที่สำคัญของประเทศไทย จำนวน 169 ชนิด เช่น ผลไม้ : ทุเรียน ลำไย กัลยไชย สับปะรด ส้มโอ มะม่วง และส้มเขียวหวาน เป็นต้น แสดงว่าพ่อค้า/ล้ง/ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการซื้อ/บริโภคทุเรียนที่มีมาตรฐาน GAP

12) โรคพืช พบว่า เกษตรกรทุกราย ใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรครากเน่าโคนเน่า ซึ่งแตกต่างจาก ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 76-77) พบว่า เกษตรกรมีการป้องกันกำจัดโรครากเน่าโคนเน่า โดยการใช้สารเคมีร่วมกับการใช้วิธีแบบผสมผสาน อาจเนื่องจากโรคพืชมีความรุนแรงและต้านทานต่อสารเคมีที่เกษตรกรใช้ทำให้วิธีการแบบผสมผสานไม่ได้ผล

13) แมลงศัตรูพืช พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชทุกตัว (เพลี้ยไก่แจ้ เพลี้ยไฟ เพลี้ยแป้ง หนอนเจาะเมล็ดทุเรียน หนอนเจาะผล มอดเจาะลำต้น ร้อยละ 84.7, 90.5, 95.3, 92.6, 95.8 และ 95.8 ตามลำดับ) ซึ่งแตกต่างจาก ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 76-77) พบว่า เกษตรกรมีการป้องกันกำจัดหนอนเจาะผล เพลี้ยแป้ง เพลี้ยไก่แจ้ หนอนเจาะเมล็ดทุเรียน และเพลี้ยจักจั่น โดยการใช้สารเคมี (ร้อยละ 61.7, 52.6, 51.5 และ 50.0 ตามลำดับ) อาจเนื่องจากแมลงศัตรูพืชมีความรุนแรงและต้านทานต่อสารเคมีที่เกษตรกรใช้ทำให้มีการใช้สารเคมีเพิ่มขึ้น

3. ความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีความรู้ในข้อกำหนดที่ 1- 8 (น้ำ พื้นที่ปลูก วัตถุดิบทรายทางการเกษตร การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา สุขลักษณะส่วนบุคคล การบันทึกข้อมูล) สอดคล้องกับ ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 78) พบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญในการผลิตตามมาตรฐาน GAP มีความสำคัญในระดับมากที่สุดในการผลิตทุเรียนคุณภาพ สอดคล้องกับ กังสดาล กนกหงษ์ นฤเบศร์ รัตนวัน และปภพ จีรัตน์ (2560 : 75-

84) ศึกษาการยอมรับวิธีการปลูกพืชภายใต้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) ของเกษตรกร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 55.90 มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกพืช GAP อยู่ในระดับสูง แสดงว่า เกษตรกรให้ความสำคัญในเรื่องการผลิตทุเรียนตามมาตรฐาน GAP

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลางในด้านการจำหน่าย การจัดการสวนทุเรียน การป้องกันกำจัดโรค และการบำรุงดูแลรักษา (ระดับปัญหาเฉลี่ย 3.23, 3.09, 2.80 และ 3.01 ตามลำดับ) และระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อยในด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิตและการดูแลหลังการเก็บเกี่ยว (ระดับปัญหาเฉลี่ย 2.43) ซึ่งแตกต่างจาก ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 76-77) พบว่า เกษตรกรมีระดับความรุนแรงของปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนใหญ่เกษตรกรจะมีปัญหาเรื่องการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ปัญหาแมลงศัตรูพืชและโรคพืช ในประเด็นเกี่ยวกับความรู้เรื่องแมลงศัตรูพืชและแมลงศัตรูธรรมชาติ การป้องกันกำจัดโรคพืช ปัญหาการจัดการระบบน้ำภายในแปลง ในประเด็นเกี่ยวกับการขาดแคลนน้ำ และต้นทุนในการวางระบบน้ำสูง และปัญหาการปลูกและการจัดการสวนทุเรียน ในประเด็นเกี่ยวกับดินเสื่อมคุณภาพแคลนน้ำ อาจเนื่องมาจากเกษตรกรไม่มีพื้นที่กักเก็บน้ำ สภาพอากาศที่แปรปรวนฝนขาดช่วงนาน เป็นแหล่งเพาะปลูกที่ไม่เหมาะสม ป่าต้นน้ำถูกทำลาย

4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เกษตรกรมีระดับความเห็นอยู่ในระดับมาก ในประเด็นข้อเสนอแนะด้านน้ำ (ค่าเฉลี่ย 3.94) ในประเด็นภาครัฐควรจัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อการผลิตภาคการเกษตร สอดคล้องกับ ประเสริฐ บัวทอง (2560 : 68) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกทุเรียนของเกษตรกร ในตำบลอ่างศิรี อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า เกษตรกร มีข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ดังนี้ เกษตรกร ควรมีการระบบน้ำเพื่อที่จะได้มีน้ำในการดูแลรักษาต้นทุเรียนได้เพียงพอ

5. แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

5.1 ความต้องการในการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ลำดับที่ 1 สภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพ พบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการระดับมาก ในประเด็นความรู้เรื่องการบริหารจัดการสวนทุเรียน การป้องกันกำจัดโรคและศัตรูพืช การบำรุงดูแลรักษา ตามลำดับ และระดับปานกลาง ในประเด็นความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและการดูแลหลังการเก็บเกี่ยว ใกล้เคียงกับ ชฎารัตน์ พรหมศิลา (2562 : 109) พบว่า การส่งเสริมการผลิตทุเรียนควรเริ่มตั้ง แต่การให้ความรู้

แก่เกษตรกรตั้งแต่การเตรียมการก่อนปลูก การปลูก การจัดการต้นทุเรียนในระยะต่าง ๆ การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การแปรรูปผลผลิต การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย และการผลิตทุเรียนนอกฤดูเพื่อกระจายผลผลิตและได้ราคาที่สูงขึ้น

ลำดับที่ 2 มาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสม พบว่า เกษตรกรมีความต้องการระดับมาก ในประเด็นความรู้เรื่องน้ำ วัตถุดิบทรายทางการเกษตร พื้นที่ปลูก การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว สุขลักษณะส่วนบุคคล ตามลำดับ มีความต้องการระดับปานกลางในประเด็นความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา และการบันทึกข้อมูล สอดคล้องกับ ชวรัตน์ พรหมศิลา (2562 : 109) พบว่า การส่งเสริมการผลิตทุเรียนควรมีการส่งเสริมด้านการผลิตทุเรียนตามมาตรฐาน GAP การผลิตทุเรียนคุณภาพ สอดคล้องกับ วนิดา เจริญทอง (2560 : 83) พบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการเรียนรู้ในประเด็นมาตรฐานการผลิต แสดงว่าเกษตรกรมีความต้องการพัฒนาคุณภาพทุเรียนและเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องมาตรฐาน GAP

5.2 วิธีการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เกษตรกรมีความรู้ที่ได้รับระดับปานกลาง จากแหล่งความรู้ที่เป็นบุคคล ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ เพื่อนบ้าน ผู้นำเกษตรกร/ผู้นำท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชน (ระดับความรู้ที่ได้รับเฉลี่ย 3.57, 3.5 5, 3.02 และ 2.79 ตามลำดับ) จากแหล่งความรู้ที่เป็นมวลชน ได้แก่ อินเทอร์เน็ต เช่น Website Facebook YouTube เอกสาร เผยแพร่ โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง (ระดับความรู้ที่ได้รับเฉลี่ย 4.03, 2.90, 2.80 และ 2.09) และจากแหล่งความรู้ที่เป็นกลุ่ม ได้แก่ การศึกษาดูงาน การสาธิต การฝึกอบรม และการประชุม (ระดับความรู้ที่ได้รับเฉลี่ย 3.37, 3.04, 2.89 และ 2.38 ตามลำดับ) ซึ่งแตกต่างจาก วนิดา เจริญทอง (2560 : 83) พบว่า เกษตรกรต้องการช่องทางการส่งเสริมการเรียนรู้ส่วนบุคคล เช่น เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่หน่วยงานเอกชน ในระดับมาก รองลงมาจากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น คู่มือ เกษตรกรต้องการในภาพรวมระดับมาก แต่แผ่นพับและโปสเตอร์เกษตรกรมีความต้องการระดับน้อย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เกษตรกรต้องการในระดับปานกลาง ในช่องทางวิทยุ และวิดีโอ ต้องการในระดับน้อย แสดงว่าเกษตรกรยังให้ความสำคัญกับการส่งเสริมแบบรายบุคคล แต่เกษตรกรยังมองว่าการได้รับความรู้จากการส่งเสริมแบบมวลชนจากสื่ออินเทอร์เน็ตได้ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากเป็นคลังความรู้เข้าถึงได้ง่าย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน

- 1) เกษตรกรควรมีการรวมกลุ่มกัน เพื่อต่อรองราคาในการขายทุเรียนคุณภาพ
- 2) เกษตรกรควรผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร (GAP) เพื่อรองรับมาตรการต่างๆที่อาจก่อให้เกิดการกีดกันทางการค้า เช่น การใช้เงื่อนไขมาตรฐาน GAP ในการกีดราคา
- 3) เกษตรกรควรมีการบริหารจัดการน้ำให้เพียงพอตลอดฤดูกาลผลิตทุเรียน เพราะทุเรียนเป็นพืชที่ต้องการน้ำตลอดเวลา หากน้ำไม่เพียงพอ ควรเปลี่ยนพืชปลูกหรือปลูกพืชตามระบบ Zoning

1.2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- 1) หน่วยงานควรมีการกวดขันเข้มงวดเรื่องการตัดทุเรียนอ่อน
- 2) หน่วยงานควรเข้มงวดเรื่องมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร (GAP) ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างคนที่มีมาตรฐาน GAP กับคนไม่มีมาตรฐาน GAP
- 3) หน่วยงานควรมีข้อกำหนดและการจัด Zoning ในการเพาะปลูกพืชให้กับเกษตรกร เพื่อป้องกันภาวะพื้นที่ไม่เหมาะสม น้ำไม่เพียงพอ ผลผลิตล้มตลาค

2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตลาดทุเรียน เพื่อเกษตรกรจะได้เตรียมรับมือกับสถานการณ์ตลาดได้ เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้พบว่าเกษตรกรมีปัญหาด้านการจำหน่ายทุเรียน
- 2) ควรศึกษาเรื่องความแตกต่างของการผลิตทุเรียนโดยทั่วไปกับการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีต่อไป เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้พบว่าเกษตรกรมีทั้งผู้ผลิตและไม่ผลิต ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)
- 3) การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร พบว่าเกษตรกรมีปัญหาด้านการขาดแคลนน้ำ ครั้งต่อไปควรมีการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการปลูกพืช (ทุเรียน) ตามระบบ Zoning

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการเกษตร. (ม.ป.ป.). การจัดการการผลิตทุเรียน. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 29 สิงหาคม 2564.
แหล่งที่มา: <https://www.doa.go.th/hort/wp-content/uploads/2020/01/การผลิตทุเรียน.pdf>
- กระทรวงพาณิชย์. (2542). ประกาศกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการส่งสินค้าออกไปนอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ 91) พ.ศ. 2542. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://www.dft.go.th/th-th/Detail-Law/ArticleId/2131/-91-2542-9-2542>
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2564). รวบรวมเกษตรฯ ต้นทุเรียนไทย บุกตลาดจีนสำเร็จ. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://www.moac.go.th/news-preview-431391791587>
- กังสดาล กนกหงส์, นฤเบศร์ รัตนวัน และภพ จีรัตน์. (2562). ศึกษาการยอมรับวิธีการปลูกพืชภายใต้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) ของเกษตรกร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. *วิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร*. 36, (1), 75-84.
- ชฎารัตน์ พรหมศิลา. (2562). ความต้องการการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในจังหวัดชุมพร. *วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณัฐริการ์ มากท่าแซะ และพวงเพ็ญ ชูรินทร์. (2564). การวิเคราะห์ ต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนปลูกทุเรียนของเกษตรกรหมู่ที่ 13 ตำบลนาขา อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2564. แหล่งที่มา: <http://ir.sru.ac.th/handle/123456789/844>
- นางสาวธิดารัตน์ จันทรสอน. (2563). ความคุ้มค่าของการปลูกทุเรียนหมอนทองอย่างยั่งยืนในเขตภาคใต้ตอนบน. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารธุรกิจบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 3 กันยายน 2564. แหล่งที่มา: <http://ir.sru.ac.th/handle/123456789/782>.
- นางสาวศิริพร วรกุลดำรงชัย. (2558). ศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพและการกระจายการผลิต. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 3 กันยายน 2564. แหล่งที่มา: <https://www.doa.go.th/research/showthread.php?tid=1990>
- ธวัชชัย นิ้มกั้งรัตน์ และคณะ. (ม.ป.ป.). การผลิตทุเรียนคุณภาพยุคใหม่เพื่อลดต้นทุนการผลิตและแก้ปัญหาการผลิตอย่างยั่งยืน. คลังผลงานวิจัย กรมวิชาการเกษตร. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2564. แหล่งที่มา: <https://www.doa.go.th/Research/showthread.php?tid=2721&pid=2739>
- ประเสริฐ บัวทอง. (2560). ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกทุเรียนของเกษตรกร ในตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี. *วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พิชญา สารรักษ์, สุพัตรา ศรีสุวรรณ และสุรินทร์ นิยมางกูร. (2559). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสภาพการปลูกทุเรียนของเกษตรกร ตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร. *วิทยาศาสตร์เกษตร*. 47, (2), 201-212.
- พีรพร พร้อมเทพ. (2558). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการผลิตทุเรียนศรีสะเกษเพื่อการส่งออกไปยังประเทศจีน. รายงานการศึกษาส่วนบุคคล สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ ,กระทรวงการต่างประเทศ. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2564. แหล่งที่มา: <https://image.mfa.go.th/mfa/0/yZ0Eo327fd/nbt/nbt7/IS/7037.pdf>
- วนิดา เจริญทอง. (2560). *แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร* วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า. (2563). ทุเรียน ราชอาณาจักรผลไม้ไทย ถูกใจคนต่างแดน. *ออนไลน์* สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2564. แหล่งที่มา: http://www.tpso.moc.go.th/sites/default/files/thieriiyn_240863.pdf
- สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน). (2564). ทุเรียน Durian. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 29 สิงหาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://www.arda.or.th/kasetinfo/south/durian/controller/index.php>
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. (2556). มาตรฐานสินค้าเกษตร. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2564. แหล่งที่มา: https://www.acfs.go.th/standard/download/GAP_food%20crop.pdf
- สำนักงานเกษตรอำเภอสวี. (2564). *แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ พ.ศ. 2561 – 2565 ฉบับทบทวน ปี พ.ศ. 2564*.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2564). การค้าไทยกับต่างประเทศ. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2564 แหล่งที่มา: http://impexp.oae.go.th/service/t1.php?S_YEAR=2564&c_type=1&continent%20T_ID1=22&country_ID=&country_ID=VN&wf_search=&WF_search=y
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2564). ทุเรียน: เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี2563. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://www.oae.go.th/assets/portals/1 /fileups/prcaidata/files/durian63.pdf>